

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 166

София, 16.03.2021 година

Върховният касационен съд на Република България, първо търговско отделение, в закрито заседание на първи февруари две хиляди и двадесет и първа година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА

ЧЛЕНОВЕ: РОСИЦА БОЖИЛОВА

ВАСИЛ ХРИСТАКИЕВ

изслуша докладваното от съдията Чаначева т.дело № 954/2020 година.

Производството е по чл.288 ГПК, образувано по касационна жалба на „Юробанк България“ АД, [населено място] против решение № 578 от 13.12.2019 г. по т.д. № 1286/2019г. на Старозагорски окръжен съд.

Ответникът по касация- С. С. В., чрез пълномощника си –адв. К Н. е на становище, че не са налице предпоставките за допускане на касационно обжалване.

Върховният касационен съд, състав на първо търговско отделение, за да се произнесе взе предвид следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл.283 ГПК от легитимирана да обжалва страна.

С изложението по чл.284, ал.3, т.1 ГПК, касаторът, чрез пълномощника си –адв. М. К. е посочил, че счита решението за недопустимо, поради „липса на родова подсъдност“, като препраща към доводите в касационната жалба. Освен това, страната счита решението и за неправилно. Посочила е, че според нея, е налице основание по „чл.280, ал.3, т.1 пр.1 ГПК“, като пространно е обоснован довод за допустимост на касационното обжалване, тъй като въззивният съд, макар и разгледал спора като търговски, същият бил „граждански и потребителски“.

Поддържано е още, че исковете, с които се иска прогласяване на нищожност на договорни клаузи надхвърлят 25 000лв., което прави въззивното решение обжалваемо Освен това, са развити и доводи затова, че неоценяемите искове подлежат на касационно обжалване. Страната е посочила основанието по чл.280,ал.2-ра пр.3-то ГПК, като е поддържала в тази връзка, че съдът „погрешно“ приел, че кредитът е в лева и към сключване на договора банката могла да прогнозира движението на курса в швейцарски франка.В тази връзка пространно са развити оплакванията на касатора за неправилност на съдебният акт. Изложено е разбирането на страната, че кредитът бил в конкретна валута, а сметките на ответницата по касация били в същата валута, разгледан е валутния

риск и промените в курса на валутите. В заключение е изложено, че въззивният съд „явно необосновано“ бил приел, че след като за потребителя липсвала яснота и прозрачност относно предпоставките и начина на формиране на изменението на лихвения процент, клаузата, с която е уговорен размера на лихвата на кредита се явявала нищожна. По основанията по чл.280, ал.1, т.1 ГПК, страната е посочила, че въззивният съд „погрешно“ дал разрешение на процесуалноправните въпроси – 1/“ При постановяване на въззивното решение и във връзка с твърденията и доводите на всяка страна длъжен ли е съдът да обсъди всички относими доказателства в тяхната съвкупност...2 / „Длъжен ли е съдът при постановяване на решението да обсъди приетата по делото експертиза наред с всички доказателства по делото и да изложи мотиви ако възприема експертното заключение“ 3 / „Длъжен ли е съдът да прави фактическите си констатации и изводи по съществените за спора обстоятелства... въз основа на събраните по делото доказателства, а не на данни с неизвестен източник..“ 4/“ Допустимо ли съдът да основе фактическите си изводи на констатации на вещо лице, каквито в писменото заключение липсват...“ Страната е направила оплакване, че съдът бил приел, че кредитът е усвоен в лева, а не в швейцарски франкове, без да обсъди доказателствата по спора. Направено е и общо оплакване, че с оглед неправилни изводи, съдът е постановил правния си резултат, като е уважил исковете. Страната е изброила общо съдебна практика – тълкувателна и казуална. Разгледала е ППВС №1/53 и ППВС №1/85 относно мотивите на съдебният акт. Цитирала е и части от други решения на ВКС във връзка със задълженията на съда да определи правилно предмета на спор и да обсъжда заключенията на експертите наред с всички доказателства.Поддържано е още основание по чл. 280, ал.1, т.2 ГПК в каквато връзка са формулирани следните въпроси – 1/ „Когато договор за ипотечен банков кредит е сключен в чуждестранна валута и е уговорено погасителните вноски да са в същата валута, при което потребителят може да избере да набави необходимото количество чуждестранна валута не само от кредитодателя по договора – банката, но и от трето лице, неравноправна ли е договорената клауза за съгласие на потребителя с промяната на валутния курс...2/ Отговаря ли на изискването да бъде изразена на ясен и разбираем език договорна клауза от договор за ипотечен банков кредит, която предвижда кредитът да се погасява в чуждестранна валута, в която същият е разрешен и усвоен, ако нейното икономическо съдържание е разяснено и чрез друга клауза от договора, с която кредитополучателят е предупреден за валутния риск... 3/ „Към кой момент следва да се преценява дали дадена договорна клауза е в ущърб на потребителя значителна неравноправност между правата и задълженията, произтичаща от договор за ипотечен банков кредит, сключен в чуждестранна валута...“Страната е направила оплаквания за неправилност на изводите на състава в контекста на защитната си теза, като отново е подчертала, че въззивният съд е дал „неправилно разрешение“ на посочените въпроси. Поддържано е противоречие с практика на СЕС, като са цитирани части от решение по дело С-186/16 СЕС и определение по дело С-119/2017 СЕС и пространно е обсъдена тази практика, както и заключението на Генералния адвокат по дело С-186/16 СЕС Касаторът е

поддържал, че въззивният съд е дал „погрешно разрешение“ и на следните въпроси- „Ясна и разбираема ли е договорна клауза в договор за ипотечен кредит сключен в чуждестранна валута, която съставлява част от основното съдържание на Договора, и с която страните са се разбрали кредитът да се предоставя в определена чужда валута, но равностойността на кредита е посочена в националната валута, а точния му размер се определя в деня на усвояване на кредита“ 2 / „Основния характер на задължението по договора – че то е в чужда валута- променя ли се от обстоятелството, че взетата назаем сума реално е била предоставена на кредитополучателя не във валутата, уговорена в договора за кредит, а в български лева“. Страната отново е сочила противоречие на приетото от съда с тълкуването и приложението на Директива 93/13. В същата насока и отново във връзка с основанието по чл.280, ал.1, т.2 ГПК е поставен въпроса – „Допустимо ли е съдът в мотивите на решението да приеме, че страните по договор за ипотечен кредит сключен в чуждестранна валута са постигнали съгласие за кредит в национална валута и по този начин, съдът да подмени основното съдържание на договора за валутен банков кредит.“ С оглед същото основание е поставен и въпроса – „Може ли съдът да присъди връщането на суми в национална валута въз основа на неравнопоставена клауза от договора за кредит, ако страните са уговорили договор за кредит в чуждестранна валута и погасителните вноски са плащани в същата валута“. Поддържано е противоречие при разрешаване на този въпрос с ТР ОСГТК №4/14г. В хипотеза на чл.280, ал.1, т.3 ГПК касаторът е поставил въпросът – „При договор за банков кредит в чуждестранна валута за сметка на страна с валутен риск при понижаване на курса на чуждестранната валута спрямо лева / евро, ако в договора за кредит е говорено кредитополучателя да поеме целия валутен риск при повишаване на курса на чуждестранната валута, но не е изрично записано, че кредитополучателя поема риска при понижаване на курса на валутата. „ и „ При договор за банков кредит в чуждестранна валута ясна и разбираема ли е клаузата за определяне на първоначалния размер на лихвата по кредита към датата на сключване на договора като сбор от две компоненти, всяка от които е с конкретно посочен размер“. Страната е поддържала основанието по чл.280, ал.1, т.3 ГПК, което е извела от изброена противоречива практика на съдилищата, като е развила в тази връзка общи съображения, свързани с наличие на такава практика. Други доводи не са развити.

Касаторът не обосновава извод за допускане на решението до касационно обжалване.

„Юробанк България“ АД, чрез пълномощника си е поддържал довод за недопустимост на съдебният акт, който не е развит в изложението, а към който е насочен бланкет към касационната жалба. Настоящият състав служебно разглежда допустимостта на обжалвания пред него съдебен акт, но когато страната счита същият за недопустим, нейно е процесуалното задължение в изложението да развие всички доводи по чл.280, ал.1 и 2 ГПК. В касационната жалба / към която препраща в изложението си касаторът/ е развито разбиране за това, че предявените искове са оценяеми и съответно надхвърлящи, според

страната, компетентността на първостепенния съд, като съд, разглеждащ спора в качеството му на първа съдебна инстанция. В тази връзка е поддържано още оплакването, че цената на исковете не била посочена и уточнена в хода на производството. Касаторът е извел този лаконичен довод във връзка с твърдението си, че клаузите на чл.3, ал.1 и ал.5 и чл.6, ал.2, оспорени по реда на чл.26, ал.1 ЗЗД вр. чл.146 и чл.143 ЗЗП, като част от основния предмет на договора са оценяеми, съобразно стойността на целия договор. Доводите са неоснователни. В настоящия случай, съдилищата са разгледали предявените иски, които имат за предмет- прогласяване на нищожност на конкретни клаузи от договор за кредит за покупка на недвижим имот, като неравноправността на отделните клаузи е свързана с предвидената в договора за банката възможност едностранно да променя лихвите и таксите по кредита, както и да възложи риска от промяна на валутните курсове изцяло върху потребителя с договорени неясни и неразбираеми клаузи. Т.е. ищецът е предявил иск за установяване на недействителност на отделни клаузи, а не на целия договор, както неправилно счита страната, поради което и цената на същия не може да се счита за цена на предявените иски. Или, установената законова възможност да бъдат прогласени за нищожни клаузи от потребителски договор, а не целия договор и постановените решения в съответствие с тази законова възможност не обосновават направения от касатора извод за недопустимост на съдебният акт на въззивната инстанция, тъй като тези иски като неосценяеми са били подсъдни по смисъла на чл.103 ГПК на районен съд, предвид това, че са извън обхвата на изчерпателно изброените хипотези на чл.104 ГПК. Същото е относимо и към обективно съединените осъдителни иски, които, с оглед цената си изрично са изключени от обхвата на производството подсъдни на окръжен съд като първа съдебна инстанция. Следователно, след като са оспорени отделни клаузи на договора, поради което цената на исковете не може да се изрази математически със стойността на целия договор, а нищожност на целия договор в разглеждания случай не е претендирана, така развития довод за недопустимост на постановените по делото съдебни актове е правно необоснован. С оглед изложеното обжалваното решение е допустим и валидно постановен съдебен акт.

Касаторът е изложил подробни доводи за обжалваемост на решението, които настоящият състав споделя, с оглед изложеното в т.1.3, поради което разглежда и развитите от касатора основания за допускане на акта до касационно обжалване.

Касаторът е поддържал третото основание по чл.280, ал.2 ГПК. Дефинитивно, настоящият състав приема, че очевидната неправилност предполага обосноваване на порок на въззивния акт, установим пряко и единствено от съдържанието на последния, без анализ на осъществените в действителност процесуални действия на съда и страните и без съобразяване на действителното съдържание на защитата им, събраните доказателства и тяхното съдържание. Тя следва да е изводима от мотивите на съдебното решение или определение. Такава би била налице при обосноваване на съда с отменена или несъществуваща правна норма или прилагане на правна норма със смисъл,

различен, от действително вложения / извън тълкуването на неясна, противоречива или непълна правна норма, което предпоставя при произнасянето собствена тълкувателна дейност на контролиращата инстанция, за да би била изведена неправилност/. Очевидна неправилност би била налице и при неприложена императивна правна норма, дължима, с оглед приетата от съда фактическа обстановка. Очевидна неправилност би била налице още и при изводим от мотивите на акта отказ да се приложи процесуална норма или пряко установимо нарушение на процесуално правило, когато в резултат на отказа или нарушението е формиран решаващ правен извод. Това основание за допускане на касационно обжалване би могло да е налице и при необоснованост на извод, относно правното значение на факт, в разрез с правилата на формалната логика, опита и научните правила, когато тази необоснованост е установима от мотивите, съобразно възпроизведеното от съда съдържание на факта, извън реалното му съдържание и характеристика, очертано от доказателствата. Всичко, което предпоставя допълнителна проверка и анализ от съда, въз основа на доказателствата по делото и обективно осъществилите се процесуални действия на съда и страните е относимо към преценката за неправилност т.е. към основанията по чл.281, т.3 ГПК, но не и към очевидната неправилност по смисъла на чл.280, ал.2, предл.3-то ГПК. Кореспондиращо на задължението за обосноваване на касационен довод по чл.281, т.3 ГПК, очевидната неправилност също изисква обосноваването ѝ от страната, а не служебното ѝ установяване от съда, при това би била релевантна само в случай на аналогично развит касационен довод по чл.281, т.3 ГПК в касационната жалба. Допустимостта ѝ на основание селектиране на касационните жалби се обосновава именно с това, че извършваната последващо, по същество, проверка на касационните доводи, вече в съответствие с действително осъществилите се процесуални действия на съда и страните, действителното съдържание на събраните доказателства и установимите въз основа на тях релевантни факти, би могла да не потвърди извода за неправилност.

С оглед така определеното правно съдържание на поддържаното от страната основание се налага извод, че не са налице предпоставки за допускане на касационно обжалване по чл.280, ал.2 предл.3-то ГПК, тъй като обосноваването чрез доводи за неправилност, изведени от твърдението за „погрешно приемане“ от страна на съда, че кредитът е в лева, че към сключване на договора банката е могла да прогнозира движението на курса на швейцарския франк спрямо лева и че валутния риск тежи изцяло на кредитополучателя, не води до извод за очевидна неправилност, а за твърдения за неправилност на решението, при това изведени от защитната теза на страната и некоректното интерпретиране на мотивите на състава. Съдът не е приемал, че „договорът е сключен в лева“, а изрично цитирайки неговите клаузи е обосновал установеност на факта на поемане на задълженията на кредитополучателя в швейцарски франка и фактическото му погасяване в тази валута, като е посочил и очевидния факт, че в процесния договор не е посочена равностойността на 39000 лв. в швейцарски франка / в каквато валута са основните задължения в съдържанието на договора/ , а тази равностойност е определена впоследствие с приложение № 1,

подписано след сключване на договора. Така посоченият факт не е намерил отражение върху изводите на състава относно вида и дължимостта на задълженията на кредитополучателя, изведени от договорките между страните. Съдът подробно е обосновал изводите си относно поемането на валутния риск изцяло от кредитополучателя, както и това, че декларацията на кредитополучателя, че е запознат с този риск не обосновава извод за яснота от последиците, при липса на прозрачно формулиране на условията. Несъгласието с тези изводи не обосновава довод по чл.280, ал.2 предл 3-то ГПК, тъй като това несъгласие е такова с приетото от състава по основателността на исковете, без да е въведен довод по една от изброените с горната дефинитивност на основанието предпоставки.

Касаторът не обосновава довод за приложно поле на чл.280, ал.1 ГПК. Поставените от него в раздел III четири въпроса имат сходно съдържание и третираат оплакването му, че въззивният съд не е разгледал всички доказателства, като не е обсъдил приета по делото експертиза. Като пояснение към тези въпроси, които могат да бъдат поставени по всеки спор, страната е направила оплакване, че съдът без да обсъди заключенията на вещото лице бил приел, че кредитът е усвоен в лева, а не в швейцарски франка. Доводът е фактически необоснован, като изведен от некоректна интерпретация на мотивите на въззивният съд, който изрично е мотивирал че със сключения договор за кредит банката е предоставила на кредитополучателите – физически лица кредитен лимит в швейцарски франка в размер равностойността в същата валута на 39000лв. по курс „ купува „ за швейцарския франк към лева в деня на усвояване на кредита за покупка на недвижим имот, като по сметката за закупуване на имота са преведени 29 300лв. Или съдът е приел изрично, че кредита е договорен в швейцарски фирокове и така е направил своите правни изводи за установяване неиндивидуалното договаряне на оспорените клаузи, установеност на твърдяното неравновесие между правата и задълженията на страните по кредитното правоотношение. Нещо повече въззивният съд подробно и обстоятелствено е мотивирал изводите си по изброените от страната обстоятелства, като общо изразеното несъгласие с тези изводи не означава немотивираност на акта. Същото е относимо и към експертното заключение, подробно обсъдено в рамките на предмета на спор. Поради това и поставените въпроси не са релевантни по смисъла на чл.280, ал.1 ГПК т.е. не е налице общо основание. Извън това липсва мотивираност и на допълнителния критерий като общото изброяване на актове е ирелевантно след като липсва конкретно обосновано противоречие по определен въпрос. В тази насока възпроизвеждането на части от тълкувателна и казуална практика на ВКС не може да обоснове наличие на такова противоречие, което както бе отбелязано следва да е мотивирано конкретно, с оглед решаващ извод на въззивния съд и по поставен въпрос по който е допуснато правно разрешение в отклонение от така цитираната практика. Предвид изложеното, страната по така формулираните въпроси не обосновава извод за наличие на основен и на допълнителен критерий за допускане на касационно обжалване.

Поставените в раздел IV въпроси са основани на разбирането на касатора

относно основателността на исковете, а основното им съдържание е изведено от неправилно интерпретиране на мотивите на въззивната инстанция. Този извод произтича от това, че съдът изрично е приел, че кредитът е реално отпуснат и усвоен в определената с договора сума в швейцарски франк, като банката служебно е открила сметка в тази валута / блокирана/ и е превалутирала сумите в определен от нея курс на швейцарския франк. Прието е също така за доказано наличието на разлика в размера на предоставената от банката и усвоена от кредитополучателя сума по кредита и извършените погасявания, в резултат именно на валутните разлики между швейцарския франк и лева, като тази разлика не е част от основният предмет на договора за кредит, нито представлява цена на финансовата услуга, като е изведено че е налице печалба на банката за сметка на кредитополучателя. Дори и от тези въпроси въпреки изложеното, да бъде изведен релевантен, по тях не е обоснован допълнителен критерий по чл.280, ал.1, т.2 ГПК. Страната не обосновава общо твърдяното противоречие, изразено, според нея в това, че съдът дал „неправилно разрешение“ по въпросите, което противоречало на становище на Генералния адвокат и решение С-186 на СЕС. Касаторът не е обосновал разбирането си и в контекста на това, че въззивният съд изрично се е позовавал на тази практика, като не е обобщено и нейното съдържание и разрешения, с оглед общо поддържаното противоречие. Така по решение №С-186 на СЕС, преюдициалното запитване се е отнасяло до тълкуването на чл.3, пар.1 чл.4, пар.2 Директива 93/13 ЕИО на Съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори. С това решение е прието, че неравноправния характер на дадена договорна клауза трябва да се направи спрямо момента на сключване на договора при отчитане на всички обстоятелства, за които продавачът или доставчикът знае. Националната юрисдикция трябва да направи оценка относно наличието на евентуална значителна неравнопоставеност по смисъла на посочената разпоредба и отчитайки по-специално експертната компетентност и познания на продавача или доставчика в случая банката, относно възможните промени в обменните курсове и рисковете, свързани с вземането на кредит в чуждестранна валута. Съгласно практиката в постановеното от Съда на ЕС решение от 14.03.2013г. по дело С-415/11г. М. А. срещу С. D E. de С., Т. i М. /С./, с което във връзка с отправено преюдициално запитване относно тълкуването на приложимата и в случая и съобразена изрично от въззивният съд Директива 93/13г. на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителски договори СЕС се е произнесъл, че чл.3, пар.1 от Директивата да се тълкува в смисъл, че понятието "значителна неравнопоставеност" в ущърб на потребителя трябва да се прецени като се направи анализ на националните правни норми, приложими при липса на уговорки между страните, за да се установи дали и евентуално в каква степен по силата на договора потребителят е поставен в по-неблагоприятно правно положение от предвиденото в действащото национално право. " Съгласно решение от 16.01.2014г. по дело С-226/12г., С. Р. SA срещу Jose I. Menendez Alvarez "за да прецени евентуалното наличие на значителна неравнопоставеност, запитващата юрисдикция трябва да отчита характера на

стоката или услугата, за които е сключен договoрът, като вземе предвид всички обстоятелства, довели до сключването му, както и всички останали клаузи от договора". Съобразно решение от 26.04.2012г. по дело С-472/10г., N. Fogyasztovedelmi Hatosag срещу I. Tavkozlesi Z.. "Националната юрисдикция, която в производството за преустановяване на нарушение се произнася по колективен иск от името на потребителите, предявен от определена в националното законодателство организация, следва да прецени с оглед на чл.3,пар.1 и 3 от Директива 93/13 ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори неравноправния характер на клауза, съдържаща се в общите условия по потребителски договори, с която продавач или доставчик предвижда едностранно промяна в свързаните с предоставяната услуга разходи, без обаче да описва ясно начина на определяне на тези разходи или да посочва основателно съображение за тази промяна. В рамките на тази преценка посочената юрисдикция трябва по-специално да провери дали предвид всички съдържащи се в общите условия по потребителски договори клаузи, сред които е и спорната, както и предвид националното законодателство, уреждащо правата и задълженията, които биха могли да допълват предвидените в разглежданите общи условия съображенията или начинът на промяна на свързаните с предоставяната услуга разходи са уточнени по ясен и разбираем начин и евентуално дали потребителите имат право да прекратят договора.". Предвид транспонирането на посочената Директива в националното право на Република България /пар.13а,т.9 ДРЗЗП тълкуването на термина "значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя" по чл.143 ЗЗП се извършва по смисъла на практиката на СЕС. Както бе посочено вече решение № С-186, цитирано от касатора, преюдициалното запитване се е отнасяло до тълкуването на чл.-3, пар.1 чл.4,пар.2 Директива 93/13 ЕИО на съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори. Същото е относимо и по отношение на необходимостта тези клаузи да бъдат договорени на ясен и разбираем език. С оглед изложеното, и при съобразяване, че при постановяване на обжалваното решение, практиката на СЕС, подробно разгледана в обжалваното решение, е съобразена от въззивния съд, чийто извод за приложимост на разпоредбата на чл.143 ЗЗП е формулиран на базата на преценката му, че спорните клаузи от договора за кредит не са индивидуално уговорени, при съобразяване, че същите не са ясни и конкретни, че липсват определени в договора обективни обстоятелства, обуславящи правото на банката да променя размера на базовия лихвен процент, както и че не е предвидена в договора възможност потребителят да се откаже свободно от същия при едностранно изменение на условията по него от страна на банката доводът за допускане на касационно обжалване на въззивното решение по чл.280, ал.1, т.2 ГПК е неоснователен.

Въпросът, поставен в раздел VI е обоснован с фактически невярна интерпретация на мотивите на въззивния съд, който както вече бе посочено в настоящото определение не е приемал, че страните са постигнали съгласие за сключване на договор н национална валута, поради това този въпрос не

отговаря на изискването за общо основание по смисъла на чл.280, ал.1 ГПК. Въпросът, поставен в раздел VII, отнасящ се до уважаване на осъдителните иски в национална валута не е релевантен по смисъла на чл.280, ал.1 ГПК. Той не е поставян в този контекст пред въззивния съд с въззивната жалба а е развит така за първи път в касационното производство. Следва още да се отбележи, че цитираното ТР ОСГТК № 4/14г. е ирелевантно в случая, тъй като съдът не е коментирал и присъждал равностойност на договорено при изпълнение на насрещно поето задължение по договор. Доводът, освен това, че надвзетата от банката неправомерно разлика е била присъдена в левовата равностойност на швейцарския франк, а не в швейцарски франка, обосновава довод за неудолетвореност на кредитополучателя, а не на банката.

Общо разгледаното основание по чл.280, ал.1, т.3 ГПК, самостоятелно развито от касатора чрез посочване, че решението противоречало на изброени актове на съдилищата и е възпроизведен неговия текст, предполага, че касаторът следва да установи, че конкретно формулирания правен въпрос е от значение за точното прилагане на закона/когато разглеждането му допринася за промяна на създадената поради неточно тълкуване съдебна практика, или за осъвременяване на това тълкуване / и за развитие на правото / когато законите са непълни, неясни и противоречиви/, като приносят в тълкуването, осигурява разглеждане и решаване на делата според точния смисъл на законите – т. 4 ТР ОСГТК № 1/2009г. С оглед тези предпоставки страната не е развила каквито и да било доводи, водещи до извод за наличие на приложно поле на сочената разпоредба, тъй като не е изложила нито едни аргумент в подкрепа на разбирането си, за това, че е налице разглежданото основание. Тя не е обвързала противоречието с практиката на съдилищата / относимо към отменена процесуалноправна норма/ с основанието. Липсват каквито и да било доводи за неправилно формирана съдебна практика нуждаеща се от промяна, а и въобще от изброените решения на съдилищата не е установено, че същите обективират практика, поради неустановеност на влизането им в сила. Или дори и да се приеме че поставените във връзка с това основание въпроси са релевантни / въпреки че са изцяло свързани с защитната теза на касатора и преповтарят вече разгледаните въпроси/ то налице би било само общо основание при необоснован допълнителен критерий. Освен това по поставените въпроси, свързани с критериите за определяне индивидуалните договорености, наличието на неравноправие между правата и задълженията на страните по кредитното правоотношение като значително по смисъла на ЗЗП, неравноправния характер на клаузите и наличие на хипотезата на чл.144 ал.1, т.1 ЗЗП и чл.144, ал.2, т.1 ЗЗП спрямо банка като доставчик на финансова услуга е налице константна съдебна практика на ВКС по чл.290 ГПК, обективирана в решение №77/15г. по гр.д. №4452/14 на ВКС, ГК, III г. о., решение № 424/15 по гр.д. №1899/15 на ВКС, ГК, IV г. о. /посочено в раздел I от изложението/, решение №51/16 по т.д. №504/16г. на ВКС, ТК, II т. о., решение №95/16г.на ВКС, ТК, II т. о., решение № 205/16 по т.д. №154/16г. на ВКС, ТК, I т. о., решение №165/16 по т.д. №1777/16г. на ВКС, ТК, I т. о., решение №201/17г. по т.д. №2780/15г. на ВКС, ТК, II т. о. и други съдебни актове, съгласно която

предпоставките за определяне, че една договорна клауза е неравнопоставена, са - клаузата да не е индивидуално уговорена; да е сключена в нарушение на принципа на добросъвестността; да създава значителна неравнопоставеност между страните относно правата и задълженията - съществено и необосновано несъответствие между правата и задълженията на страните; да е сключена във вреда на потребителя. Прието е, че основният критерий за приложимост на изключението по чл.144,ал.3, т.1 ЗЗП е изменението на цената да се дължи на външни причини, които не зависят от търговеца или доставчика на финансови услуги, а са породени от въздействието на свободния пазар и/ или от държавния регулатор. Само тогава търговецът/ доставчикът на финансови услуги не може да се счита за недобросъвестен по смисъла на общата дефиниция за неравнопоставена клауза, съдържаща се в чл.143,ал.1 ЗЗП, тъй като увеличението на престацията, макар и едностранно, не зависи пряко от неговата воля. Така формираната практика изключва по разглежданите въпроси основанието по чл.280, ал.1, т.3 ГПК, посочено от касатора като налично. Освен това, в съответствие с нея, въззивният съд, след като е дефинирал изискванията, наличието, на които води до извод за неравнопоставеност, е приел, че за да се прецени дали конкретните договорни клаузи отговарят на този критерий за изключване общия принцип, въведен с чл.143,ал.1 ЗЗП, те трябва да бъдат формулирани по ясен и недвусмислен начин, както и потребителят предварително да е получил достатъчно конкретна информация как търговецът на финансови услуги може едностранно да промени цената, за да може на свой ред да реагира по най-уместния начин. Прието е също така в съответствие с цитираната практика, че уговорката в договор за банков кредит, предвиждаща възможност на банката за едностранна промяна на договорения лихвен процент въз основа на непредвидено в самия договор основание и когато такава договорено изменение не е свързано с обективни обстоятелства, които са извън контрола на доставчика на услугата, е неравнопоставена с оглед общата дефиниция на чл.143 ЗЗП. Съобразено е и това, че методът на изчисляване на съответния лихвен процент трябва да съдържа ясна и конкретно разписана изчислителна процедура, посочваща вида, количествените изражения и относителната тежест на всеки от отделните компоненти - пазарни индекси и/или индикатори, както и от правната природа на договора за банков кредит е изведена необходимостта от постигнато между съконтрагентите съгласие за начина на формиране на възнаграждението на кредитодателя, т. е. да е налице конкретна формула за определяне на възнаградителната лихва - съществен елемент от съдържанието на този вид банкови сделки. Когато потребителят не е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина, метода, по който кредитодателят може едностранно да промени цената на доставената му финансова услуга, както и когато методологията, създадена от банката - кредитор, например с нейни вътрешни правила, не е част от договора за кредит, банката не може да се счита за добросъвестна по смисъла на общата дефиниция за неравнопоставена клауза по чл.143 ЗЗП, за да е приложимо правилото на чл.144,ал.3,т.1 ЗЗП. Именно тези разрешения са възприети и от въззивният съд с обжалваното решение. В тази връзка поради наличие на константна практика на ВКС,

страната не може да обоснове валидно основание по чл.280, ал.1, т.3 ГПК.

С оглед така депозираното изложение не следва да бъде допуснато касационно обжалване. На ответника по касация следва да бъдат присъдени направените и установени пред настоящата инстанция разноси на основание чл.87, ал.3 ГПК в размер на 3000лв.

По тези съображения Върховният касационен съд, състав на първо търговско отделение

О П Р Е Д Е Л И:

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на решение № 578 от 13.12.2019 г. по т.д. № 1286/2019г. на Старозагорски окръжен съд.

ОСЪЖДА „Юробанк България“ АД, [населено място] да заплати на С. С. В. направените пред настоящата инстанция разноси в размер на 3000лв.

Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: